

Planul Educațional individualizat - element esențial în incluziunea persoanelor din Programele "A doua șansă".

A doua șansă la educație la ORIZONT, cod proiect POCU/665/6/23/135358

**Diana Bulai –coordonator partener
Centrul Județean de Resurse și Asistență
Educațională Galați**

CJRAE Galați

- Educația incluzivă prin programele "**A doua șansă**" reprezintă o abordare educațională care are ca scop principal oferirea de oportunități de învățare pentru persoanele care au părăsit prematur sistemul de învățământ sau care nu au avut acces la acesta din diverse motive. Aceste oportunități de învățare sunt oferite prin intermediul programelor de "**A doua șansă**", care sunt concepute pentru a ajuta persoanele să își continue educația și să își îmbunătățească abilitățile și competențele.
- Educația incluzivă la "**A doua șansă**" are la bază ideea că toți oamenii au dreptul la educație și că aceasta ar trebui să fie accesibilă pentru toți, indiferent de circumstanțele lor de viață, religie, cultură, mediul social de proveniență, stare de sănătate etc. Acest lucru presupune eliminarea barierelor care împiedică accesul la educație și dezvoltarea unui mediu de învățare care să fie inclusiv și adaptat nevoilor individuale ale fiecărui cursant.
- Programul de **A doua șansă** este conceput pentru a ajuta persoanele care au părăsit sistemul de învățământ să își continue educația, oferindu-le oportunități de învățare adaptate nevoilor lor specifice. Aceste oportunități includ cursuri de formare profesională, programe de alfabetizare și abilități de bază, precum și programe de pregătire pentru examene de certificare a competențelor profesionale. Toate acestea sunt oferite într-un mediu de învățare adaptat nevoilor individuale ale cursanților, astfel încât să poată învăța într-un ritm care să le permită să își îmbunătățească abilitățile și competențele.

- Educația incluzivă în programul "A doua șansă " implică și crearea unui **mediu de învățare care să fie adaptat nevoilor specifice** ale cursanților, inclusiv nevoilor persoanelor cu dizabilități sau ale celor care provin din medii defavorizate.
- Acest lucru presupune **adaptarea materialelor didactice, a metodelor de predare și a mediului de învățare** pentru a asigura că toți cursanții au acces la informațiile și resursele de care au nevoie pentru a-și îmbunătăți abilitățile și competențele. Curriculum-ul programului A doua șansă are la bază aceste principii/elemente.
- De asemenea, educația incluzivă la "**A doua șansă**" implică și colaborarea cu organizațiile și comunitățile locale pentru a identifica nevoile de educație ale comunității și pentru a dezvolta programe care să răspundă acestor nevoi. Aceasta presupune o **abordare participativă și colaborativă** în dezvoltarea programelor de educație, care să încurajeze implicarea comunității în școală.

Grupul vulnerabil /Categoria defavorizată

- 1.„desemnează persoane sau familii care sunt în risc de a-și pierde capacitatea de satisfacere a nevoilor zilnice de trai din cauza unor situatii de boală, dizabilitate, sărăcie, dependentă de droguri sau de alcool ori a altor situatii care conduc la vulnerabilitate economică și socială”
- 2.„acea categorie de persoane care fie se află pe o poziție de inegalitate în raport cu majoritatea cetățenilor din cauza diferențelor identitare față de majoritate, fie se confruntă cu un comportament de respingere și marginalizare”

CJRAE Galați

- **Îmbunătățirea incluziunii-recomandări generale:**
- **Intervenție timpurie:** Identificarea și abordarea factorilor care contribuie la părăsirea prematură a școlii de către elevi/persoane este cheia pentru prevenirea acestui fenomen. Furnizarea de servicii de intervenție timpurie, cum ar fi sprijin academic, consiliere și mentorat elevilor în situație de risc de eșec școlar.
- **Programe de educație alternativă:** Oferirea de programe educaționale alternative, cum ar fi formarea practică, de tipul uceniciei sau învățarea online, poate oferi opțiuni pentru elevii care nu reușesc în mediile școlare tradiționale.
- **Parteneriate cu organizațiile comunitare:** Construirea de parteneriate cu organizațiile comunitare poate oferi resurse suplimentare și sprijin pentru elevii care riscă să părăsească școala prematur. Organizațiile comunitare, cum ar fi programele școală după școală, activitățile extrașcolare și programele de mentorat pot oferi elevilor oportunități de a se angaja în activități pozitive și de a primi sprijin în afara cadrului școlar.

”

- **Servicii de asistență pentru reintrare:** pentru elevii care au părăsit deja școala prematur, furnizarea de servicii de sprijin, cum ar fi consiliere, formare profesională și servicii de plasare pe piață forței de muncă, îi poate ajuta să reintre în sistemul educațional sau să găsească oportunități de angajare.
- **Analiza datelor.** Colectarea și analizarea datelor privind rezultatele elevilor poate ajuta școlile să identifice tendințele și modelele de "uzură" a elevilor, elementele de risc educațional și să dezvolte intervenții direcționate pentru a aborda cauzele care stau la baza eșecului și/sau abandonului școlar.
- Acest lucru poate implica urmărirea progresului elevilor, măsurarea eficacității intervențiilor și monitorizarea rezultatelor în timp.

Elemente inovatoare -Incluziunea persoanelor din grupuri dezavantajate

- **Tehnologie:** Tehnologia poate fi folosită pentru a spori accesul la educație, sănătate și locuri de muncă pentru persoanele din grupuri dezavantajate. Prin intermediul tehnologiei, aceste persoane pot avea acces la resurse și oportunități care altfel le-ar fi inaccesibile. (de aceea încercăm să le dezvoltăm cursanților ADȘ abilitățile digitale și să utilizăm TIC în procesul de predare, învățare, evaluare).
 - **Educația non-formală:** Educația non-formală poate fi un mod eficient de a spori abilitățile și cunoștințele persoanelor din grupuri dezavantajate. Această abordare oferă oportunități de învățare și dezvoltare în afara contextului școlar tradițional.
 - **Incluziunea socială:** Pentru a spori incluziunea persoanelor din grupuri dezavantajate, trebuie să se construiască un mediu social și comunitar care să fie prietenos și să încurajeze participarea acestora. Aceasta poate include organizarea de activități care implică persoanele din diverse grupuri și crearea de rețele de sprijin pentru acestea.
-

Elemente inovatoare -Incluziunea persoanelor din grupuri dezavantajate

- **Antreprenoriat social:** Antreprenoriatul social poate fi o cale eficientă pentru a spori incluziunea persoanelor din grupuri dezavantajate, oferindu-le oportunități de angajare și de a-și dezvolta propriile afaceri. Aceasta poate fi o modalitate de a le oferi un mediu de lucru sigur și un venit stabil.
- **Accesibilitate:** Pentru a spori incluziunea persoanelor din grupuri dezavantajate, este important să se asigure accesibilitatea fizică și digitală la resurse și oportunități. Acest lucru poate fi realizat prin intermediul construirii de facilități și infrastructuri accesibile, precum și prin intermediul dezvoltării de platforme digitale și resurse online care sunt ușor de utilizat și accesibile pentru toată lumea.

Plan Educațional Individualizat(PEI).

Un *produs curricular*, care include rezumatul punctelor forte, intereselor și de nevoilor elevului/cursantului, astfel încât finalitățile în materie de studiu, stabilite pentru elev în anul școlar respectiv, pot să difere de finalitățile și conținuturile educaționale stabilite în Curriculum-ul general.

Este de asemenea un *plan de acțiuni* care vin să răspundă necesităților specifice ale elevului în organizarea procesului educațional prin modificări sau adaptări curriculare.

Funcțiile Planului Educațional Individualizat :

- identificarea și prioritizarea necesităților de învățare și dezvoltare a copilului;
- reglementarea procesului educațional pentru copilul cu cerințe educaționale speciale, asigurându-i acces echitabil la educație în instituția de învățământ general;
- definirea scopului și obiectivelor educaționale și de abilitare/reabilitare a dezvoltării pe termen scurt, mediu și lung;
- stabilirea domeniilor de intervenție individualizată cu copilul/persoana, familia, specialiștii;
- stabilirea conexiunilor între toți specialiștii/persoanele care asistă copilul în procesul educației incluzive;
- delegarea responsabilităților conform resurselor disponibile (umane, materiale și de timp), inclusiv copilului, părinților;
- monitorizarea, evaluarea și reevaluarea procesului de asistență psihopedagogică oferită copilului.

Scopul oricărui Plan Educațional Individualizat este abordarea individualizată a necesităților persoanei și primul pas pornește de la potențialul actual de dezvoltare psihică, fizică, socială și nivelul de dezvoltare a abilităților motorii, intelectuale, educaționale etc.

PEI permite stabilirea traseului de dezvoltare a copilului/persoanei, în funcție de potențialul acestuia/acesteia, identificând strategii, resurse, tehnologii, servicii care vor asigura realizarea acțiunilor planificate.

Componente PEI

- *Evaluarea nevoilor și abilităților:* Aceasta poate include evaluarea nivelului lor actual de competență în diferite domenii, identificarea punctelor lor tari și slabe și înțelegerea nevoilor lor specifice de învățare.
- *Obiectivele de învățare:* După evaluarea nevoilor și abilităților cursanților, ar trebui să identificăm obiectivele lor specifice de învățare. Acestea pot include îmbunătățirea competențelor de citire, scriere, matematică sau a altor abilități academice, dar și dezvoltarea abilităților socio-emoționale, cum ar fi comunicarea și colaborarea.
- *Strategii de învățare:* Pe baza obiectivelor de învățare identificate, se dezvoltă strategii specifice de învățare pentru fiecare cursant. Aceste strategii pot include diferite modalități de instruire, cum ar fi instruirea individuală, în grup sau în cadrul unor activități practice.

Componente PEI

Resurse educaționale: Identificarea resurse educaționale adecvate pentru nevoile și obiectivele specifice ale cursanților. Sunt esențiale în realizarea unei intervenții personalizate. Acestea pot include manuale, materiale didactice, programe de software educaționale sau acces la resurse online.

Monitorizarea progresului: Pentru a evalua eficacitatea PEI-ului, trebuie să monitorizăm progresul cursanților și să îi evaluăm periodic pentru a evalua îndeplinirea obiectivelor lor de învățare.

Ajustarea PEI-ului: În funcție de progresul cursanților și de schimbările nevoilor lor de învățare, PEI-ul trebuie revizuit și ajustat pentru a se adapta la nevoile lor schimbătoare.

În general, un PEI eficient ar trebui să fie adaptat la nevoile și obiectivele specifice ale fiecărui cursant și ar trebui să ofere o varietate de strategii de învățare și resurse educaționale pentru a ajuta cursanții să-și atingă obiectivele de învățare.

Tipuri de adaptări:

- **Adaptări psihopedagogice** – modificările operate în proiectarea și realizarea fiecărei componente a procesului educațional: predare, învățare, evaluare, pentru a facilita încadrarea copilului /cursantului în procesul educațional efectiv și a-i asigura progresul în dezvoltare.
- **Adaptări în materie de evaluare** – modificarea metodelor/tehnicilor de evaluare, pentru a ajuta elevul să demonstreze competențele achiziționate.
- **Adaptări ambientale** – schimbări în mediul
sau al instituției care să asigure accesul efectiv al copilului la procesul de învățare.(tehnologiile specializate, inclusiv cele asistive)

Programarea suportului educațional

Pre-condiții

- **Proiectarea constructivistă** - se axează pe formarea abilităților de construire a cunoașterii de către elevii înșiși, pornind de la ideea individualizării procesului educațional, inclusiv a proiectării.

Programarea poartă un caracter flexibil, determinat de necesitățile și evoluția persoanei.

- Suportul educațional este adițional la programul școlar de bază.
- Suportul educațional într-un domeniu nu se desfășoară în detrimentul activităților realizate în aceeași arie curriculară.
- Se evită suprasolicitarea elevilor /cursanților încadrați în programele de suport educațional.

- Principiile care stau la baza elaborării unei strategii de proiectare individualizată

- centrarea procesului educațional **pe cursant** și nu pe conținuturi;
- adaptarea strategiilor de predare-învățare-evaluare la **comunitatea de instruire și la fiecare elev**, în parte;
- asigurarea **caracterului flexibil** al procedurilor/activităților de predare-învățare evaluare;
- asigurarea **șanselor egale** fiecărui copil/persoană prin adaptare la ritmul, stilul de învățare, tipul de inteligență;
- **alternarea eficientă a formelor de organizare** a procesului educațional (frontal, în grup, în perechi și individual);
- utilizarea **metodelor activ-participative**;
- **implicarea elevilor** în procesul de proiectare;
- asigurarea conexiunii **inter/intra/transdisciplinare**;
- **axarea pe progresul individual** în realizarea evaluării bazate pe competențe.

- „*Scara curriculară*” - Adaptarea demersului didactic/ Proiectarea și formularea sarcinilor -

Constatări	Întrebări	Adaptarea sarcinii
	Elevul/Cursantul poate să îndeplinească sarcina propusă clasei?	Să scrie o dictare din 40-50 de cuvinte
Dacă nu, poate	2. Elevul poate să realizeze activitatea, dar cu finalități modificate?	O dictare cu mai puține cuvinte
Dacă nu, poate	3. Elevul poate să facă aceeași activitate adaptată, dar cu așteptări adaptate și ajutorul unor materiale didactice?	Să copieze un text scris cu litere mai mari dintr-o fișă de lucru
Dacă nu, poate	4. Elevul poate să facă o activitate similară, dar cu așteptării mai mici?	Să scrie un șir de cuvinte funcționale, din mediul obișnuit al elevului
Dacă nu, atunci poate	5. Elevul poate să facă o activitate similară, dar cu materiale didactice adaptate?	Să îndeplinească un exercițiu de verificare a ortografiei pe calculator
Dacă nu, poate	6. Elevul poate să facă o activitate diferită sau paralelă?	Să învețe un program de scriere pe calculator, prin care să-și verifice ortografia cu ajutorul dicționarului.
Dacă nu, poate	7. Elevul poate să facă o activitate practică și funcțională cu ajutor?	Să rezolve cuvinte-puzzle

- **Planul Educațional Individualizat**
- elemente legate de: **vârsta** la care a abandonat sistemul de educație;
- **motivul abandonului/cauzele abandonului** din perspectiva cursantului și a experților ADȘ/ experților consiliere (- condiții materiale precare/ lipsa mijloacelor materiale;- familie dezorganizată/ familie disfuncțională;- eșec școlar repetat;- lipsa suportului comunitar;- starea de sănătate);
- **Structura familiei actuale dar și a familiei de origine / climatul familial.**
- **Caracteristicile personale din perspectiva punctelor tari și ale punctelor slabe ale personalității, ale stării de sănătate etc.**
- Un element important este cel legat de analiza resurselor educaționale (număr de clase absolvite/rezultate, competențe dezvoltate, competențe certificate, ocupații anterioare, hobby-uri etc.).
- Se investighează apoi profilul psihoaptitudinal, interesele,

- Un element important este cel legat de **analiza resurselor educaționale** (număr de clase absolvite/rezultate, competențe dezvoltate, competențe certificate, ocupații anterioare, hobby-uri etc.).
- Se investighează apoi **profilul psihoaptitudinal, interesele, valorile, stilurile de învățare**.
- Ca bază a intervenției și stabilire a obiectivelor personale și a planului educațional se realizează o **analiză a nevoilor educaționale**, personale, sociale.

-
- Intervenția personalizată
 - **Obiective educaționale, personale și sociale activități și Servicii educaționale(curriculare și extracurriculare),**
 - **Servicii de consiliere individuală și de grup,**
 - **Servicii de consiliere pentru carieră**
 - **Activități de mediere și orientare profesională și legate de piața forței de muncă**

Intervențiile sunt integrate și implică colaborare comunitară din perspectiva incluziunii.

- Abordarea problemei părăsirii premature a școlii necesită o **abordare cu mai multe fațete** care **implică o serie de părți interesate**, inclusiv educatori, factori de decizie, părinți și organizații comunitare.
- Lucrând **împreună** și implementând strategii **bazate pe dovezi**, putem contribui la **îmbunătățirea incluziunii** pentru persoanele care părăsesc școala prematur și le sprijinim succesul în viitor.

- Principii ale Noului Model de Educație expus la Global Teacher Education Forum :
- „Cunoaște-te pe tine însuși și pe cei din generația ta!”
- “Înțelege perspectiva lumii de mâine!”
- ”Adu un plus de creativitate lumii în care trăiești!”
- „Fiecare câștigă în măsura în care se implică!”

